

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-1-68 (İlk inceleme)
Karar Sayısı : 07-62/737-265
Karar Tarihi : 26.7.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER : Cengiz SOYSAL, Mert KARAMUSTAFAOĞLU, Çiğdem ÜNAL

C. ŞİKAYET EDEN : Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.
Söğütlü Çeşme Cad. No:87 34716 Kadıköy/İstanbul
Temsilcisi Av. Nazmi TEKİN
Ziya Gökalp Cad. 22/27 06420 Kızılay/Ankara

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

20 **YAPILAN** : Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
Konya Yolu Üzeri 06330 Etiler Ankara

E. DOSYA KONUSU: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMİ)'nin havaalanlarında yer tahsis hizmetlerine ilişkin olarak kiracı teşebbüsler arasında ayrımcılık yapmak suretiyle hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle; Devlet Hava Meydanları İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün, farklı metrekare bedelleri içeren yer tahsisi tarifeleri yayınlamak ve kiralamalar yapmak suretiyle havacılık yakıtları pazarına giriş engeli yarattığı ve pazardaki rekabeti engellediği iddia edilmektedir.

30 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 7.6.2007 tarih ve 3888 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 13.7.2007 tarih, 2007-1-68/İİ-07-CS sayılı İlk İnceleme Raporu, 16.7.2007 tarih, REK.0.05.00.00-110/136 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-62 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. (Akpet) adına Av. Nazmi Tekin tarafından yapılan şikayetle aynı konuda yapılan önaraştırma neticesinde konuya ilişkin ihlalin 4.7.2007 tarih ve 07-56/668-231 sayılı Kurul kararı ile tespit edilmiş olması ve yine bu karar çerçevesinde DHMİ'ye Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yazılı görüş gönderilmiş olması dikkate alınarak, bu şikayete ilişkin önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı görüşlerine yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya konusu bakımından ilgili ürün/hizmet pazarı "*havaalanlarında yer tahsislerine yönelik havaalanı işletmeciliği*" olarak tespit edilmiştir.

I.1.1. İlgili Coğrafi Pazar

DHİMİ yer tahsislerine yönelik havaalanı işletmeciliği konusunda tüm havaalanlarında faaliyette bulunmaktadır. DHİMİ, bu faaliyetlerini yürütürken imtiyaz nitelikli bir hak kullanmakta ve bu hakka dayanarak Türkiye'deki bütün sivil hava meydanlarının işletmesini yapmakta ya da yaptırmaktadır. Bu çerçevede, ilgili coğrafi pazar "*Türkiye'de kurulu sivil havaalanları*" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

Yapılan şikayette, Türk havacılık yakıtları pazarında, DHİMİ'nin farklı metrekare bedelleri içeren "Yer Tahsisleri Bedelleri" yayınlamasının pazara giriş engeli yarattığı ve ayrıca sonradan pazara girmiş olanlar açısından rekabet koşullarında dezavantajlı bir duruma yol açtığı ileri sürülmektedir.

Başvuru dilekçesinin eklerinden ve raportörlerce 3.7.2007 tarihinde Akpet temsilcisi ile yapılan görüşmeden, DHİMİ'nin 2005, 2006 ve 2007 yılları için yayınlamış olduğu yer tahsisleri tarifelerinin aşağıdaki gibi olduğu anlaşılmıştır:

Tablo-1: Arazi Yer Tahsis Tarife Tablosu (2005)

Havaalanı	Hava Taşıyıcıları, Yer Hizmet Kuruluşları ve Diğer Kuruluşlar	Sadece İç Hat İşletme Ruhsatı Bulunan Hava Taşıyıcıları ve Havacılık Kulüpleri
(m ² /Ay/YTL)		
Atatürk, Antalya, Esenboğa, A. Menderes	1	0,60
Dalaman, M. Bodrum, Adana, Trabzon, Kapadokya, Çarşamba, B. Yenişehir	0,80	0,40
Diğer Havaalanları	0,70	0,30

Tablo-2: Arazi Yer Tahsis Tarife Tablosu (2006)

Havaalanı	Hava Taşıyıcıları, Yer Hizmet Kuruluşları ve Diğer Kuruluşlar	Sadece İç Hat İşletme Ruhsatı Bulunan Hava Taşıyıcıları ve Havacılık Kulüpleri
(m ² /Ay/YTL)		
(31.12.2005'e kadar yapılan yer tahsisleri için geçerlidir)		
Atatürk, Antalya, Esenboğa, A. Menderes	1,10	0,70
Dalaman, M. Bodrum, Adana, Trabzon, Kapadokya, Çarşamba, B. Yenişehir	0,90	0,45
Diğer Havaalanları	0,80	0,35
(01.01.2006'dan sonraki yer tahsisleri için geçerlidir)		
Atatürk, Antalya, Esenboğa, A. Menderes	5	2,50
Dalaman, M. Bodrum, Adana, Trabzon, Kapadokya, Çarşamba, B. Yenişehir	4	2
Diğer Havaalanları	3	1,50

Tablo-3: Arazi Yer Tahsis Tarife Tablosu (2007)

Havaalanı	Hava Taşıyıcıları, Yer Hizmet Kuruluşları ve Diğer Kuruluşlar	Sadece İç Hat İşletme Ruhsatı Bulunan Hava Taşıyıcıları ve Havacılık Kulüpleri
(m ² /Ay/YTL)		
(31.12.2005'e kadar yapılan yer tahsisleri için geçerlidir)		
Atatürk, Antalya, Esenboğa, A. Menderes	1,30	0,80
Dalaman, M. Bodrum, Adana, Trabzon, Kapadokya, Çarşamba, B. Yenişehir	1,00	0,50
Diğer Havaalanları	0,90	0,40
(01.01.2006'dan sonraki yer tahsisleri için geçerlidir)		
Atatürk, Antalya, Esenboğa, A. Menderes	5,60	2,80
Dalaman, M. Bodrum, Adana, Trabzon, Kapadokya, Çarşamba, B. Yenişehir	4,50	2,30
Diğer Havaalanları	3,40	1,70

70 Yukarıda verilen tablolardan da anlaşılacağı üzere; DHMİ, 2005 yılı için tek bir tarife yayınlamışken 2006 ve 2007 yılları için yayınladığı tarifelerde 31.12.2005 tarihinden önce yapılan yer tahsisleri ve 1.1.2006 tarihinden sonraki yer tahsisleri için fiyatlar farklılaştırılmıştır.

1997 yılından itibaren akaryakıt dağıtım şirketi olarak faaliyet gösteren Akpet ise havacılık yakıtları pazarına girebilmek amacıyla, 1.2.2006 tarihinde DHMİ ile 1.2.2006 - 31.3.2007 dönemi için Milas-Bodrum Havalimanı'nda bulunan 4850 m²'lik boş arazide hava ikmal yakıt tesisi kurmak üzere bir kira sözleşmesi imzalamıştır. Henüz havacılık yakıtı satışına başlamamış olan Akpet, söz konusu yer için KDV dahil aylık m² başına 4,61 € kira ödemektedir.

80 Başvuru dilekçesinde; 2007 yılında Akpet'in kiralamasına konu olan Milas-Bodrum Havalimanı'nda 31.12.2005 tarihinden önce yer tahsisi yapılanlar için 1,00 YTL bedel söz konusuysen, 1.1.2006 tarihinden sonraki yer tahsisleri için 4,50 YTL, kiralamalar için ise 4,61 € bedel belirlendiği vurgulanmış ve bu durumun sırasıyla 31.12.2005 tarihinden önce yer tahsisi alanların ödediği bedelin yaklaşık 5 katı ve 7 katı kadar bedel ödemek durumunda bırakıldıkları, bu durumun da maliyetleri büyük ölçüde etkilediği belirtilmiştir.

J. DEĞERLENDİRME

90 Şikayet konusu ilk bakışta "havacılık yakıtları pazarı"nı ilgilendiriyor gibi görünse de, esas itibarıyla DHMİ'nin "havaalanlarında yer tahsislerine yönelik havaalanı işletmeciliği" pazarındaki faaliyetlerinden kaynaklanmakta ve sadece akaryakıt dağıtım şirketlerini değil, havaalanlarında hizmet vermekte olan havayolu şirketlerini, yer hizmetleri şirketlerini ve diğer kurum/kuruluşları da etkilemektedir.

Nitekim, Kurum kayıtlarına 13.3.2007 tarih ve 1964 sayı ile intikal eden SAS Havacılık İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti. Genel Müdürü Salih Zeki ÖZTÜRK tarafından yapılan başvuruda da DHMİ'nin yer tahsisleri tarifesi nedeniyle aynı iş kolunda faaliyet gösteren teşebbüsler arasında ayrımcılık yaparak hakim durumunu kötüye kullandığı iddia edilmiş, bu başvuru üzerine hazırlanan 5.4.2007 tarih ve 2007-4-44/İİ-07-SEC sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşüldüğü 07-31 sayılı toplantıda Kurul, yer tahsislerine yönelik

07-62/737-265

havaalanı işletmeciliği faaliyeti bakımından hakim durumda olan DHMİ'nin ilgili pazarda hakim durumunu kötüye kullanıp kullanmadığının tespiti ve yer tahsis tarifelerinin DHMİ'nin ilgili hizmetlerinden yararlanan teşebbüsler arasındaki rekabet üzerine etkilerinin incelenmesi amacıyla 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca

100

önaraştırma yapılmasına karar vermiştir. Konuya ilişkin hazırlanan Önaraştırma Raporu'nun görüşülmesinin ardından alınan 4.7.2007 tarih ve 07-56/668-231 sayılı Kurul kararı ile:

"1. DHMİ'nin "Yer Tahsis Tarifeleri"nde havaalanlarında arazi ve/veya üzerinde yer alan tesisleri kiralayan teşebbüsler arasında "31.12.2005 tarihinden önce ve sonra yer tahsisi yapılanlar" şeklinde bir ayrıma gitmek ve bu kritere göre belirlediği fiyat tarifeleri yoluyla ilgili pazardaki hakim durumunu kötüye kullanmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiğine,

110

2. Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca;

- *DHMİ'nin 2008 yılından itibaren "Yer Tahsis Tarifesi"nde yer alan "31.12.2005 tarihinden önce ve sonra yer tahsisi yapılanlar" şeklindeki ibarenin kaldırılması,*
- *DHMİ tarafından yayımlanan tüm tarifelerdeki 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil edebilecek hükümlerin gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi,*
- *yer tahsislerine yönelik olarak taraflar arasında imzalanan "Kira Sözleşmeleri"ndeki başta "Ödemelerin Şekli" başlıklı 7. maddede yer alan hükümler olmak üzere tüm hükümlerin standart hale getirilmesi,*

aksi halde haklarında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılacağı hususunda Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'ne yazılı görüş gönderilmesine"

120

karar verilmiştir.

Akpet tarafından yapılan şikayete dönülecek olursa, havaalanlarında yer kiralayan teşebbüslerin arasında akaryakıt dağıtım şirketlerinin yanı sıra havayollarına teknik hizmet veren şirketler, kargo şirketleri ve yer hizmetleri ile iştigal eden şirketlerin de bulunduğu ve yer tahsis edilen teşebbüsün faaliyet alanının tahsislerin gerçekleştirilmesinde herhangi bir önem arz etmediği göz önüne alındığında, söz konusu şikayetin 4.7.2007 tarih ve 07-56/668-231 sayı ile karara bağlanan şikayet ile birebir örtüştüğü görülmektedir. Bu bağlamda, Akpet tarafından yapılan şikayet her ne kadar Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir önaraştırmayı gerektirse de, aynı konuda bir önaraştırmanın yapılmış ve 4.7.2007 tarihinde karara bağlanmış olduğu ve bu karar kapsamında DHMİ'ye 11.7.2007 tarih ve 2512 sayı ile Kanun'un 9. maddesi uyarınca yazılı görüş gönderilmiş olduğu dikkate alındığında, konuya ilişkin önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmayıp, bu aşamada DHMİ'ye bir görüş yazısı yazılması yeterli olacaktır.

130

07-62/737-265

K. SONUÇ

140 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu şikayetle aynı konuda yapılan önaraştırma neticesinde konuya ilişkin ihlalin 4.7.2007 tarih ve 07-56/668-231 sayılı Kurul kararı ile tespit edilmiş olması ve yine bu karar çerçevesinde DHMİ'ye Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yazılı görüş gönderilmiş olması dikkate alınarak, bu şikayete ilişkin olarak da aynı kapsamda görüş yazısı gönderilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.